

2. Anvendelsen af ressourcer

Årsværksforbruget I dette afsnit redegøres der for, hvordan Danmarks Statistik anvender sine ressourcer, med udgangspunkt i årsværksforbruget.

2.1 Opgavernes finansiering og lovgrundlag

Finansloven Officiel statistik skal for at være troværdig tjene de almene samfundsmæssige interesser og skal derfor være uafhængig af politiske og økonomiske særinteresser. Som i andre lande finansieres størstedelen af Danmarks Statistiks opgaver derfor af finanslovsbevillingen. I 2005 forventes det, at knap 75 pct. af årsværkene bliver finansieret af finanslovsbevillingen.

Brugerbetaling Godt 25 pct. af årsværkene anvendes til opgaver, som finansieres af brugerne. Størstedelen af disse opgaver er serviceopgaver for individuelle kunder, den såkaldte indtægtsdækkede virksomhed, som er beskrevet i *kapitel 9*.

Brugerne betaler også en del af statistikprogrammet hovedsagelig ved finansieringstilskud til udvalgte statistikker, og herudover via indtægterne ved publikationssalg.

I *bilag 3* ses de p.t. forventede finansieringstilskud til statistikprogrammet fordelt på ministerier og EU mv. EU er langt den største enkelttyder af finansieringstilskud. Blandt de danske ministerier kommer de største tilskud fra Undervisningsministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Finansministeriet samt Socialministeriet.

Antallet af årsværk, der finansieres af finanslovsbevillingen samt de forventede indtægter fra brugerne og de heraf afledte brugerbetalte årsværk ses i *tabel 2.1*.

Statistikprogrammet Danmarks Statistiks hovedopgave er at producere og formidle statistik om samfundsforholdene. De opgaver, som direkte vedrører produktion og formidling af statistik, kaldes statistikprogrammet. Statistikprogrammet for 2005 omfatter ca. 240 statistikprodukter. I publikationen *Statistikprogram 2005* beskrives for hvert produkt formål, indhold, datakilder, svarbyrde, publicering og lovgrundlag mv.

Statistikprogrammet er opdelt i to dele. Først omtales alle de lovpligtige statistikker (primært EU-lovgivning, men i mindre omfang også dansk lovgivning) og dernæst den øvrige statistik.

Tabel 2.1 Årsværkene og deres forventede finansiering i 2005

	Årsværk	Egne indtægter mio. kr.
Finansloven	413,2	•
Brugerbetaling i alt	142,8	
Heraf:		
Finansieringstilskud	47,3	27,8
Publikationssalg	10,9	6,4
Koncernprojekter	1,4	0,8
Indtægtsdækket virksomhed	83,2	48,9
I alt	556,0	83,9

I *bilag 2* ses omkostningerne ved de enkelte opgaver i statistikprogrammet opgjort som årsværksforbrug i 2005. I tilknytning hertil ses det, hvor stor en andel der forventes finansieret af henholdsvis finanslovsbevillingen og af brugerne via finansieringstilskud (fra ministerier, EU og organisationer), via publikationsindtægter eller som koncernprojekter.

Ved opgørelsen af omkostningerne til de enkelte statistikker skal det bemærkes, at der er tale om det direkte henførbare årsværksforbrug. De årsværk i infrastrukturen (fx IT-Center), som er nødvendige for statistikproduktionen, er ikke medregnet. En meget stor del af statistikkerne kan kun udarbejdes ved at inddrage data fra andre statistikker, og det skal bemærkes, at *bilag 2* heller ikke viser denne tværgående ressourceudveksling.

Lovforpligtelser

Størstedelen af Danmarks Statistiks opgaver er omfattet af lovforpligtelser. Styrelsens råderum til at igangsætte nye statistikker og nedlægge eksisterende statistikker er derfor begrænset. Der er to grupper af lovforpligtelser:

- EU-lovforpligtelserne er langt den største gruppe. Det drejer sig dels om statistikker, som er direkte foreskrevet i en af de omkring 190 EU-retsakter, dels om statistikker, som er nødvendige for at overholde EU-retsakter. Publiceringen af disse statistikker er også en del af lovforpligtelserne som konsekvens af institutionens publiceringsforpligtelse. Statistikker, som er omfattet af EU-lovforpligtelser, kan ses i Statistikprogram 2005, og ressourceforbruget til de enkelte opgaver kan ses i *bilag 2*.
- Danske lovforpligtelser er også omtalt i *bilag 2* og i Statistikprogram 2005. Det drejer sig især om formidling af statistik samt om den økonomiske model ADAM. Udover den statistikrelaterede

2. Anvendelsen af ressourcer

lovgivning er Danmarks Statistik som statslig myndighed omfattet af en række love, bekendtgørelser, cirkulærer og instrukser vedrørende økonomi, personale og arbejdsmiljø mv. Som eksempel kan nævnes, at mindst 3,5 pct. af medarbejderne skal være ansat på særlige vilkår.

Årsværksforbruget i alt

Det samlede årsværksforbrug i Arbejdsplan 2005 ses i *tabel 2.2*. Hvis der ses bort fra finansieringsmåden, fordeler årsværkene sig således: Statistikprogrammet 67 pct., indtægtsdækket virksomhed 15 pct., infrastruktur 13 pct. og særlige årsværk 5 pct.

Ses der kun på finanslovsårsværkene bruges 76 pct. til statistikprogrammet, 17 pct. til infrastrukturen og 7 pct. til særlige årsværk.

Tabel 2.2 Fordelingen af årsværk efter opgaver og finansiering i arbejdsplan 2005

	Årsværk i alt	Brugerbetalte årsværk	Finanslovsårsværk	Finanslovsårsværk til:		
				EU-lovforpligtelse	Danske lovforpligtelser	Øvrig statistik mv. ³
A. Statistikprogrammet i alt	371,3	57,4	313,9	213,4	24,6	75,9
Lovpligtig statistik	258,2	20,2	238,0	213,4	24,6	•
Øvrig statistik	113,1	37,2	75,9	•	•	75,9
B. Øvrige opgaver						
Infrastruktur ¹	73,5	2,2	71,3	49,6	5,3	16,4
Indtægtsdækket virksomhed ²	83,2	83,2	•	•	•	•
C. Almindelige årsværk i alt	528,0	142,8	385,2	263,0	29,9	92,3
D. Særlige årsværk i alt	28,0	–	28,0	•	16,0	12,0
Elever	12,0	–	12,0	•	•	12,0
Løntilskudsjob	16,0	–	16,0	•	16,0	•
E. Danmarks Statistik i alt	556,0	142,8	413,2	263,0	45,9	104,3

¹ Fordelingen af finanslovsårsværkene i infrastruktur på EU-lovforpligtelser, danske lovforpligtelser og øvrig statistik mv. er foretaget som følger: (A) 85 pct. af årsværkene i Internationalt Sekretariat er affødt af EU-lovforpligtelser. (B) Herudover fordeles årsværkene proportionalt med årsværkene i statistikprogrammet.

² En del af infrastrukturen er finansieret af den indtægtsdækkede virksomhed og er her placeret under indtægtsdækket virksomhed.

³ Inkl. 27 årsværk i statistikprogrammet til EU-aftaler. Med bidrag fra infrastrukturen bruges der i alt 33 årsværk til EU-aftaler.

Statistikprogrammets hovedtal

Den lovpligtige statistik udgør 70 pct. af statistikprogrammet, og er helt overvejende finansieret af finanslovsbevillingen. To tredjedele af den øvrige statistik finansieres af finanslovsbevillingen.

2.2 Udviklingstendenser

Færre finanslovsårsværk Som følge af bevillingssituationen er der færre årsværk i Arbejdsplan 2005 end i 2004, jf. tabel 2.3.

Tabel 2.3 Udviklingen i antal årsværk i 2001-2005 fordelt efter formål og finansiering

	Årsværk i alt	Bruger-betalte årsværk	Finans-lovs-årsværk	Finanslovsårsværk til:		
				EU-lovforpligtelser	Danske lovforpligtelser	Øvrig statistik mv. ¹
2001	587	147	441	246	61	134
2002	578	155	423	236	74	114
2003	553	135	418	261	59	98
2004*	555	144	411	258	51	102
2005*	556	143	413	263	46	104

¹ Heraf anvendes følgende antal årsværk til EU-aftaler (inkl. sædvanligt bidrag fra infrastrukturen: 2001: 40, 2002: 35, 2003: 34, 2004: 33 og 2005: 33).

Anm. CVR og DREAM er ikke medregnet, da disse enheder ikke indgår i Danmarks Statistik efter 2001.

Kilde: Regnskabstal (beregnete) for 2001-2003, budgettal for 2004 og arbejdsplantal for 2005.

* Foreløbige tal.

Produktivitetsstigninger Danmarks Statistik realiserer hvert år produktivitetsstigninger på gennemsnitlig mindst 2 pct. Det vil sige, at den samme opgavemængde udføres i uændret kvalitet med 2 pct. færre årsværk. Der regnes imidlertid ikke med produktivitetsstigninger for bl.a. særlige årsværk (dvs. løntilskudsjob og elever mv.). Det medfører, at de almindelige årsværk i Danmarks Statistik er pålagt en gennemsnitlig produktivtetsbeskæring på omkring 2,2 pct. om året.

Sideløbende med produktivitetsstigningerne er der forbedringer af udgivelsestider og øget anvendelse af Danmarks Statistiks produkter hos brugerne.

Bevillingen Finanslovsbevillingen bliver normalt reduceret med produktivitetsstigningerne. Bevillingen kan blive reduceret herudover, hvilket medfører et større fald i antallet af finanslovsårsværk. Når finanslovsårsværkene derimod stiger, eller eventuelt er uændrede, skyldes det bevillingsforøgelser til specifikke formål.

2. Anvendelsen af ressourcer

Lovforpligtelser Tabel 2.3 viser en vækst i antal årsværk brugt til EU-lovforpligtelser. Stigningen skyldes en stadig vækst i EU-lovgivningen om statistik.

EU-aftaler De såkaldte "Gentleman Agreements" og andre aftaler med EU om udarbejdelse af statistik er ikke anført som lovpligtig statistik i arbejdsplanen, men henhører under øvrig statistik. I *bilag 2* ses de opgaver, som er omfattet af aftaler med EU. En tredjedel af finanslovsårsværkene i den ikke-lovpligtige del af statistikprogrammet er omfattet af aftaler med EU.

Aftaler forekommer særligt hyppigt for statistik om befolkning, uddannelse og arbejdsmarked, men findes i øvrigt inden for et bredt emnefelt. Nogle aftaler er i realiteten lige så forpligtende for Danmark som den lovpligtige statistik. Det gælder fx den grundlæggende statistik om befolkningen og dens uddannelse.

Styrelsens råderum Tabel 2.4 viser, at størstedelen af finanslovsårsværkene anvendes til EU-opgaver eller danske lovforpligtelser. Styrelsens råderum til selvstændige beslutninger om statistikprogrammet er således begrænset.

Tabel 2.4 Anvendelsen af de almindelige finanslovsfinansierede årsværk i 2001-2005

		Alm. finans- lovs- årsværk	Finanslovsårsværk til:				
			Pct. i alt	EU- lovfor- pligtelser	EU- aftaler	Danske lovfor- pligtelser	Anden statistik mv.
		pct.					
2001		397	100	62	10	9	19
2002		366	100	64	10	9	17
2003		381	100	69	9	8	14
2004*		387	100	67	9	9	15
2005*		385	100	68	9	8	15

* Foreløbige tal.

Færre ressourcer end andre lande Danmarks Statistiks begrænsede muligheder for at prioritere opgaver, som ikke er EU-opgaver og heller ikke er brugerbetalte fremgår særlig tydeligt ved sammenligning med andre lande, jf. *tabel 2.5*.

Danmarks Statistik har færrest ressourcer, også set i forhold til befolkningens størrelse. Ved anvendelse af denne sammenligning skal det tages i betragtning, at alle EU-lande har de samme EU-lovpligtige opgaver, og at større lande har stordriftsfordele ved statistikproduktionen. Landenes statistikinstitutioner bruger dog deres ressourcer til alt i alt at udføre lidt forskellige opgaver.

Tabel 2.5 Antal årsværk i sammenlignelige europæiske landes statistik-institutioner ansat den 1. januar 2004

	Antal årsværk	Heraf finansieret af:		Finanslovs- finansierede årsværk pr. mio. indbyg.	Antal årsværk i alt pr. mio. indbyg.
		Finans- loven	Bru- gerne		
		årsværk			
Danmark	563	408	155	76	105
Irland	637	608	29	153	161
Østrig	867	677	190	84	107
Finland	886	680	206	131	170
Norge	934	700	234	154	205
Sverige	1 229	855	374	96	137
Holland	2 338	2 165	173	134	144

Kilde: Oplysninger fra repræsentanter for landenes statistikinstitutioner indsamlet i juni 2004. Brugerbetalte årsværk betyder her alle årsværk, som ikke er finansieret af Finansloven.

Anm. I Sverige er statistikansvarlige ministeriers bevilling til officiel statistikproduktion udført af Statistiska Centralbyrån anført under finanslovsfinansiering.

2.3 Fordelingen af årsværk på afdelinger

Afdelingernes profil

De tre statistikafdelinger er de største afdelinger i Danmarks Statistik med omkring 130-140 årsværk hver. Størstedelen af statistikprogrammet udføres af Økonomisk Statistik og Erhvervsstatistik. Personstatistik står på den anden side for knap halvdelen af den indtægtsdækkede virksomhed. Stort set hele infrastrukturen er samlet i Brugerservice, jf. tabel 2.6.

Tabel 2.6 Fordelingen af almindelige årsværk på afdeling og opgaver i 2005

	Statistik- programmet	Infra- struktur	Service- opgaver ¹	I alt
Personstatistik	91,4	1,5	38,5	131,4
Erhvervsstatistik	120,4	1,5	6,2	128,1
Økonomisk Statistik	127,5	2,5	9,6	139,6
Brugerservice	32,0	60,0	28,9	120,9
Rigsstatistikerens stab	–	8,0	–	8,0
Almindelige årsværk	371,3	73,5	83,2	528,0

¹ Lig med indtægtsdækket virksomhed.